

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2018

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto – on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. Verkosto on perustettu 1994. Siihen kuuluu 45 järjestöä tai muuta yhteisöä. EAPN-Fin on Euroopan köyhyyden vastaisen verkoston EAPN:n (The European Anti-Poverty Network) jäsen.

Verkosto on perustettu parantamaan köyhyydessä elävien, syrjäytyneiden ja syrjäytymisuhassa olevien asemaa ja edistämään sosiaalisia oikeuksia, perusturvaa, hyvinvointia sekä itsenäistä suoriutumista.

Verkoston tavoitteena on

- tukea köyhyyden ja syrjäytymisen vastaista toimintaa paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti sekä edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä
- tuoda esiin köyhien ja syrjäytyneiden oma ääni sekä lisätä päättäjien ja kansalaisten ymmärrystä köyhyyden syistä ja seurauksista
- toimia Suomen ja Euroopan unionin välisen sosiaalipoliittisen keskustelun ja vuorovaikutuksen edistäjänä.

1. VERKOSTON VAHVISTAMINEN

Verkoston tärkein voimavara ovat jäsenyhteisöt. Kutsumme avoimesti lisää jäseniä mukaan toimintaan. Toiminnassa keskitytään kuulemaan, tukemaan ja vahvistamaan jäsenten köyhyyden vastaista toimintaa.

EAPN-Finin verkkosivuja päivitetään säännöllisesti (www.eapn.fi) ja ollaan mukana sosiaalisessa mediassa (Facebook www.facebook.com/eapnfin ja Twitter www.twitter.com/eapn_fin). **Uutiskirje** lähetetään vähintään kuusi kertaa vuodessa ja sen voi tilata verkkosivuilta kuka tahansa verkostosta kiinnostunut.

Kansainvälinen toiminta

EAPN-Fin on yksi 31 kansallisesta EAPN:n (The European Anti-Poverty Network) verkostojäsenestä. Lisäksi EAPN:llä on jäseninä 13 eurooppalaista järjestöä. EAPN-Finin, kuten koko eurooppalaisen verkoston, haasteena on huolehtia siitä, että köyhyys- ja osallisuuskohdat otetaan EU:n kehittämisessä huomioon tasaveroisesti talouspolitiikan rinnalla. EAPN-Fin välittää tietoa Suomen köyhyys- ja syrjäytymistilanteesta ja sen haasteista EAPN:lle ja sen kautta EU:lle. EAPN-Fin levittää kansallisella tasolla tietoa EAPN:n ja EU:n ajankohtaisesta köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisesta toiminnasta ja sen keskeisistä haasteista.

Jokaisella kansallisella verkostolla – myös EAPN-Finillä – on **edustajansa EAPN:n Euroopan toimielimissä**. EAPN-Finillä on edustaja EXCOssa (Executive Committee) sekä EUISG-työryhmässä (EU Inclusion Strategies Group). Jiri

Sironen valittiin vuoden 2016 lopulla EUISG-työryhmän puheenjohtajistoon (Steering Group). EXCO ja EUISG kokoontuvat vuoden aikana kolme kertaa.

Toimintavuonna osallistutaan **EAPN:n yleiskokoukseen** sekä **EAPN:n järjestämään politiikkaseminaariin** ja mahdollisuuksien mukaan **muihin tilaisuuksiin**, esimerkiksi EU:n **Annual Convention of Inclusive Growth** -konferenssi keväällä. EAPN-Fin kokoaa myös delegaation, joka osallistuu EAPN:n vuosittain Brysselissä organisoimaan **PeP-tapaamiseen**, köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen kuulemistilaisuuteen. Osallistumisten tavoitteena on yhtäältä tarjota mahdollisimman monelle verkoston jäsenelle mahdollisuus osallistua kansainväliseen toimintaan ja toisaalta taata jatkuvuus informaation kulkemiselle ja sujuvalle yhteistoiminnalle Euroopan ja kansallisen tason välillä.

Riittävää ja kattavaa perusturvan tasoa EU:ssa ja Euroopan maissa edistävä **EMIN2 -hanke 2017–2018** (The European Minimum Income Network) jatkuu vuonna 2018. Euroopan EAPN:n koordinoimassa hankkeessa ovat pienillä osahankkeilla mukana kaikki EAPN-jäsenverkostot. EAPN-Fin jatkaa toimintavuonna projektin Suomen osuutta ja Suomen EMIN-verkoston koordinoitua. EU-tasolla osallistutaan projektikoordinaattoreiden kokoukseen, yhteen vertaisarviointitapaamiseen ja projektin päätösseminaariin. Suomessa kampanjoidaan muun muassa Suomen Sosiaalifoorumissa, Maailma kylässä -festivaalilla sekä projektin bussikiertueen Suomen vierailulla kesäkuussa. EAPN-Finin keskeinen toimi perusturvan tason parantamiseksi on vuoden 2018 alussa allekirjoitettavaksi avattava kansalaisaloite.

2. VAIKUTTAMISTYÖN VAHVISTAMINEN

Vaikuttamistyössä seurataan EU-tason lisäksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja Agenda2030-toimintaohjelman toimeenpanoa, hallitusohjelmaa ja hallituksen hankkeita, kuten sote-uudistusta sekä mahdollisuuksien mukaan alueellista ja paikallista tasoa.

Vaikuttamistyössä keskeinen teema on perusturvan tasoon vaikuttaminen. Tässä keskeinen keino on **kansalaisaloite** perusturvan parantamiseksi. Siinä ehdotetaan lakia takuutulosta sekä takuueläkkeen korottamista. Kampanjointia tehdään myös osana EMIN-hanketta.

EAPN-Fin seuraa **hallituksen toiminnan vaikutuksia** köyhyyteen ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen Suomessa. Vaikuttamistyötä tehdään lähestymällä päättäjiä EAPN-Finin materiaalin avulla, järjestämällä tapahtumia ja viestimällä näkökulmistamme. Keskeisiä vaikuttamiskohteita ovat muun muassa asiakasmaksulain uudistus, etuuksien indeksijäädytys ja leikkaukset ja muutokset asumisen tukemisessa.

Tärkeitä seurattavia prosesseja ovat myös perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistus ja eriarvoisuutta käsittelevän työryhmän työ. Vaikuttamistyössä kiinnitetään huomiota asumiseen, niin asunnottomuuteen kuin asumiskustannusten vaikutukseen köyhyyteen.

Kaikessa vaikuttamistyössä köyhyyttä käsitellään myös sukupuoli- ja ikänäkökulmista.

Eurooppa 2020 -strategian kansallisen tavoitteen edistyminen köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien määrän vähentämisessä 150 000 henkilöllä vuoteen 2020 mennessä on verkoston erityisen seurannan ja vaikuttamisen kohteena. EAPN-Fin osallistuu aktiivisesti EAPN:n EUISG-työryhmän toimintaan, joka keskittyy 2020-strategian köyhyyttävaihteen toteutumisen sekä EU-ohjausjakson (European Semester) seuraamiseen ja niihin vaikuttamiseen. Vuonna 2017 työryhmä alkoi koota kansallisia **köyhyyseraportteja** eri maiden tilanteista. EAPN-Fin tuottaa toimintavuonna toista kertaa raportin Suomen tilanteesta.

EU-ohjausjaksoon vaikuttaminen jatkuu yhteistyössä muun muassa SOSTEn kanssa. EAPN-Fin pitää aktiivisesti yhteyttä muun muassa EU-komission Suomen edustustoon ja sosiaali- ja terveystieteiden vastuuhenkilöihin.

EAPN-Fin seuraa yhdessä EAPN:n kanssa **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin** toimeenpanoa.

EAPN-Fin tuo lokakuun maakuntavaalien 2018 yhteydessä keskusteluun muun muassa köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämisen, huono-osaisten palvelut ja palvelutarpeet ja asiakasmaksujen korotuspaineet. Toimintavuonna valmistaudutaan myös vuoden 2019 eduskunta- ja eurovaaleihin.

Lisäksi seurataan muun muassa seuraavia aiheita: perustoimeentulotuen KELA-siirto, leipäjonon kehitys ja ruokajakelutoiminta sekä pitkäaikaistyöttömyys.

EAPN-Fin on jakanut vuosina 2016 ja 2017 **Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustuksen**. Se myönnetään journalisteille, jotka ovat tehneet juttuja kunnioittavasti sekä taloudellisia että sosiaalisia syitä analysoiden köyhyydestä ja köyhyyttä kokeneiden elämästä. Tunnustuksen saajat valitsee köyhyyttä kokeneista ihmisistä koostuva raati. Tunnustuksen myöntämistä jatketaan vuonna 2018. Analyyttistä journalismia köyhyydestä edistetään myös jakamalla Kunnioittavasti köyhyydestä -opasta. Toiminnalle pyritään löytämään uusia yhteistyökumppaneita ja rahoituslähteitä. Osallistutaan Itävallan koordinoiman kansainvälisen projektin tapaamiseen.

Vuonna 2018 jatketaan **yhteistyötä eduskunnan köyhyyshäiriön ja verkoston jäsenyhdistysten kanssa muun muassa järjestämällä yhteisseminaareja**.

EAPN-Fin osallistuu seuraaviin tapahtumiin omilla teemoilla, osin EMIN2-projektin puitteissa ja yhdessä jäsenyhteisöjen kanssa:

- Sosiaalifoorumi 21.–22.4.
- Päihdepäivät 15.–17.5.
- Maailma kylässä 26.–27.5.
- EMIN-hankkeen bussikiertue 13.–16.6. Suomessa
- Kansainvälinen perustulokonferenssi Tampereella 23.–26.8.
- MS/SOSTE -risteily 9.–10.10.
- Asunnottomien yö ja YK:n köyhyyden vastainen päivä 17.10.

Verkoston sisällöllisen työskentelyn peruspilareina ovat työryhmät. Toimintavuonna jatkavat toimintaansa Lasten köyhyys ja Terveys ja köyhyys -työryhmät sekä Sosiaalipoliittinen ja Kansalaistoiminta -työryhmä. Työryhmätyöskentely mahdollistaa paneutumisen syvällisesti kuhunkin teema-alueeseen. Työryhmät toimivat itsenäisesti ja valmistelevat yhteiskunnallista vaikuttamista, joka kanavoidaan EAPN-Finin hallituksen kautta. Tarpeen mukaan voidaan perustaa lyhytaikaisia työryhmiä tietyn asian tai tapahtuman valmistelemiseksi.

- **Lasten köyhyys -työryhmä** seuraa lapsiperheiden ja lasten köyhyystilannetta Suomessa ja luo synergiaa asian eteen jo työskentelevien kesken. Tavoitteena on saada lapsiperheköyhyyden näkökulma huomioiduksi laajasti monessa toiminnassa.
- **Terveys ja köyhyys -työryhmä** toimii pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten sosiaaliturvan edunvalvojana. Työryhmä seuraa ajankohtaisia sosiaali- ja terveysturvan kysymyksiä heikoimmassa asemassa olevien kannalta ja tekee konkreettisia ehdotuksia ja toimenpiteitä ongelmien ratkaisemiseksi. Sairaus tai vammaisuus ei saa olla osallistumisen ja ihmisarvon este. Erityisesti seurataan sote-uudistuksen vaikutuksia.
- **Sosiaalipoliittinen työryhmä** seuraa yhteiskuntapolitiikassa ja sosiaalipolitiikassa yleisesti tapahtuvia muutoksia. Keskeisenä tehtävänä on köyhyyttutkimuksen seuranta sekä pureutuminen köyhyyden syihin ja seurauksiin laaja-alaisesti. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan köyhyyttutkijoiden Pieksämäen koulukunta -tapaamisiin.
- **Kansalaistoimintaryhmä** kokoaa yhteen henkilöitä, joilla on tai on ollut kokemusta köyhyydestä tai pienillä tuloilla elämisestä. Ryhmä kokoaa edustajat ja työstää yhteisen viestin viettäväksi vuosittaiseen **Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen tapaamiseen** (European Meeting for People Experiencing

Poverty, PeP) Brysseliin. Ryhmä kokoaa myös köyhyyttä kokeneista henkilöistä koostuvan **raadin**, joka valitsee Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustuksen saajat.

3. KÖYHYTTÄ JA SYRJÄYTYMISTÄ KOKENEIDEN OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN

EAPN-Fin vaikuttaa siihen, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa päätösten vaikutuksia arvioidaan johdonmukaisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisryhmien kannalta. EAPN-Fin:in tavoitteena on **lisätä köyhyyttä ja syrjäytymistä kokeneiden kuulluksi tulemista ja osallisuutta poliittisessa päätöksenteossa**. Tätä varten pyritään edelleen vahvistamaan verkoston **Kansalaistoimintaryhmän** toimintaa sekä EAPN-Fin:in jäsenkuntaa siten, että kokemusasiantuntijuus saa nykyistä enemmän jalansijaa verkostossa. Aiheesta tehdään kiinteää yhteistyötä Kuka kuuntelee köyhää -verkoston kanssa ja mahdollisesti Yhteinen keittiö -hankkeen kanssa.

EAPN-Fin vastaa Suomen kansallisen delegaation lähettämisestä Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen tapaamiseen Brysseliin. Delegaatio jatkaa pohjoismaista yhteistyötä tapaamiseen valmistautumisessa.

Siihen liittyvää kansallista toimintaa kehitetään koko vuoden kestäväksi prosessiksi: EAPN-Fin jatkaa kansallisen köyhyyttä kokeneiden kuulemistapahtuman suunnittelua. Ajatuksena on, että kuulemistapahtumaan valmistaudutaan alueellisissa työpajoissa ja tapaamisissa. EAPN-Finin kansalaistoimintaryhmä jatkaa yhteistyösuhteiden luomista Heinolaan, Tampereelle ja Turkuun sekä mahdollisuuksien mukaan muualle Suomeen. Kansallinen tapahtuma kytkeytyy EU-tason köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen: sen delegaatio valitaan jatkossa kansalliseen tapaamiseen osallistuneista. Eduskunnan köyhyysryhmä on antanut tukensa ehdotukselle.

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustuksen saajat valitsee köyhyyttä kokeneista ihmisistä koostuva raati.

Tunnustuksen avulla köyhyyttä kokeneet henkilöt pääsevät kertomaan näkemyksensä siitä, miten media kuvaa heidän todellisuuttaan ja he voivat nostaa esiin arvostamaansa journalismia.

EAPN-Fin on yhteistyökumppanina mukana Suomen Akatemian rahoittamassa Tackling Biases and Bubbles in Participation, BIBU-tutkimushankkeessa 2017–2021. Hankkeen toimintaa seurataan ja sen kautta pyritään tuomaan köyhyyttä kokeneiden osallisuuden näkökulmaa osallistuvan demokratian kehittämiseen.

4. VERKOSTON DEMOKRATIAN, HALLINNON JA RESURSSIEN VAHVISTAMINEN

Verkostolla on **yleiskokouksen** valitsema **hallitus**, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 8–12 jäsentä. Hallitus kokoontuu toimintavuoden aikana 6–8 kertaa. Yleiskokous, jossa jokaisella jäsenyhteisöllä on yksi ääni, järjestetään loka–marraskuussa. Hallitus voi asettaa eri asioita hoitamaan työryhmiä (ks. kohta 2.). Hallituksen toimintaa kehitetään niin, että vastuut eri kokonaisuuksista jakautuvat entistä selkeämmin hallituksen eri jäsenten kesken.

Verkoston voimavaroina ovat jäsenet, heidän verkostoyhteistyöhön antamansa taloudellinen ja toiminnallinen panos sekä työskentely omien sidosryhmiensä ja köyhyyttä ja syrjäytymistä kokeneiden kanssa.

EAPN-Finin kotijärjestönä on SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, joka tarjoaa verkostolle osa-aikaisen sihteerin ja taloushallinnon palvelut.

Vuoden aikana pohditaan erilaisia mahdollisuuksia saada lisää rahoitusta verkoston toimintaa varten.